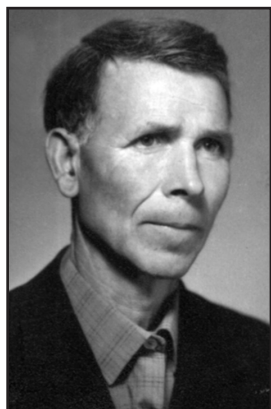

ЗАТОЧЕНИЕТО НА СЕЛО ДЕРВЕНТ, ДЕДЕАГАЧКО, ОТ ГЪРЦИТЕ ПРЕЗ 1923 Г.

Тодор Хърсев

През пролетта на 1923 г. в селото ни дойде гръцка войска. Войниците блокираха изходите за бягство от и затвориха всички младежи и мъже в черквата, а нас, децата, майките и сестрите ни оставиха свободни. На другия ден ни подкараха всички мъже, жени и деца като овце към пристанището на Дедеагач. Казаха ни че ще ни интернират.

През нощта при нас дойде брат ми Георги, който служеше войник в Дедеагач. Предложи на баща ни да ни преведе през балкана в България, но той не се съгласи и му отговори: „Където са всички хора, там ще бъдем и ние”, а на батко Георги каза да вземе годеницата си Сирма и да отива в България и той това направи. Другите ми братя Вълчо и Хърсю, които бяха с козите и воловете в балкана, се събрали с други пастири и успели да преминат границата. Близките ми се събрали в Борисовград, днешен Първомай. А нас на другия ден сутринта ни натовариха на един товарен параход, с който превозвали добитък. Пътувахме с парахода 9 денонощия. Гладни и болни след мъчителното пътуване пристигнахме на остров Крит. Настаниха ни в град Ретимос, една група в стара римска крепост, а другите в манастира „Свети Георги”.

В самото начало на нашето заточение ни даваха по

четвърт хляб на човек, поради което доста хора измряха от глад. След протести от наша страна гърците започнаха да ни дават достатъчно храна и повече починали от глад нямаше. За утеха на всички ни на острова се родиха 23 деца. Аз, най-малкият брат Тодор Николов Хърсев, баща ми и майка ми бяхме заточени на о. Крит, а другите братя и снахата ни отидоха в България. След време получихме първото писмо от родината, в което пишеше, че всички са живи и здрави.

По едно време се наложи да отида в болницата, имах на бузата мъртва кост, като маслинка, и ми викаха Маслинката Тодор. Там една сестра ме окъпа и ме сложи на масата да ме оперират, но упойка не ми поставиха. Няколко сестри ми хванаха ръцете и краката и докторът ме оперира. Много плаках, но операцията премина успешно и повече нямаш проблем с бузата. В болницата прекарах 15 дена и тогава дойде нареждане да ни връщат в с. Дервент. Натовариха ни на един голям пътнически параход и след 3 денонощия пристигнахме в Дедеагач. На другия ден отидохме в селото ни и какво да видим: всичката покъщнина ограбена, и добитъкът също. Тогава баща ми реши нашето семейство заедно с други семейства да отидем в един турски чифлик край град Ксанти, където брахме, низахме и сушихме тютюн. Така взехме някой лев и успяхме да прекараме зимата на 1923/1924 г. През пролетта ни издадоха паспорти и дойдохме в България. Семейството ни се събра в Борисовград.

17.09.1997 г.

Хасково